

ΙΑΤΡΙΚΗ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ και άτομα με ΣΚΛΗΡΥΝΣΗ κατά ΠΛΑΚΑΣ

Δρ Κυριακή ΣΤΑΘΗ
Ιατρός Αποκατάστασης - European Board Certified

**Αναζητώντας την ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ της ΑΝΑΠΗΡΙΑΣ
αναρωτιέται κανείς αν τελικά
η ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ μας είναι ΑΝΑΠΗΡΗ**

Αναδρομή στην
ιστορία των λέξεων

Αναδρομή στην ιστορία
του πολιτισμού

ΑΝΑΠΗΡΙΑ

- Handicap (*hand in the cap*)
«κλείσιμο» στοιχήματος στις ιπποδρομίες
☞ P. LAROUSSE (1873)
- Handicap
τυχερό παιγνίδι στο περιθώριο των ιπποδρομιών
☞ E. LITTRE (1877)
- Handicap
παιγνίδι ίσων ευκαιριών στις ιπποδρομίες
☞ P. LAROUSSE (1873)

**Ο τρόπος, που μια οργανωμένη
κοινωνία αντιμετωπίζει τους
ανάπηρους πολίτες της, αποτελεί
μέτρο του επίπεδου πολιτισμού της**

Ο πολιτισμός εκφράζεται με λέξεις

ΥΓΕΙΑ - ΑΝΑΠΗΡΙΑ

- Ιατροκοινωνικός Ορισμός στον τομέα της αποκατάστασης
  - *Δεν υπάρχει απ' ευθείας σύνδεση μεταξύ της νόσου και της αναπηρίας*
  - **Θεραπεία / Πρόληψη της αναπηρίας σημαίνει και κοινωνική παρέμβαση**
- **I.C.I.D.H. - Council of Europe (1992)**

I.C.F. (2001)

➤ *μετά από πιέσεις του Παγκόσμιου Αναπηρικού Κινήματος*

- Συνδεδεμένο με το Σύστημα Ταξινόμησης των ασθενειών
- Δημιουργία «πυρηνικών ομάδων» **ταξινόμησης της λειτουργικότητας**
- Εναρμόνιση των ήδη χρησιμοποιούμενων λειτουργικών κλιμάκων (π.χ. F.I.M.)
- Έλεγχος εγκυρότητας (ομάδες ειδικών από Γερμανία, Αυστρία, Ελβετία)

ΣΚΛΗΡΥΝΣΗ ΚΑΤΑ ΠΛΑΚΑΣ - Σ.Κ.Π. *MULTIPLE SCLEROSIS - M.S.*

Η Σκλήρυνση Κατά Πλάκας (Σ.Κ.Π.) είναι μια **εκφυλιστική** νόσος του νευρικού συστήματος, που χαρακτηρίζεται από **πλάκες απομυελίνωσης**.

Η αιτιολογία της είναι κατ' αρχήν άγνωστη :

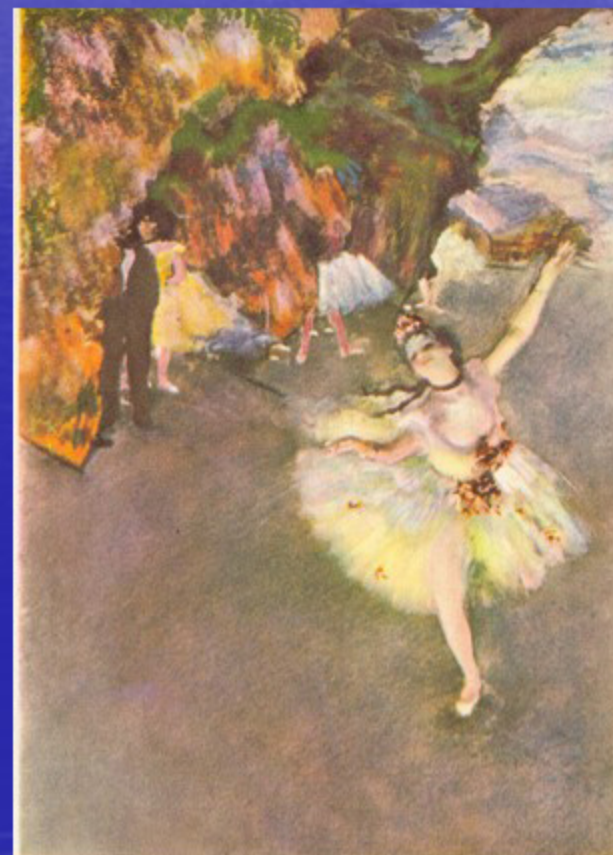
- υποθέσεις για ανοσολογική αρχή
- υποθέσεις για γενετική αρχή

Κλινικό χαρακτηριστικό της : **Ω Σ Ε Ι Σ**

Στη διαδρομή της στο χρόνο μπορεί να οδηγήσει σε **ΑΝΑΠΗΡΙΑ**

Κινητικά Πρότυπα

(εγγραφή – ανάκληση – εκτέλεση – αναστολή)

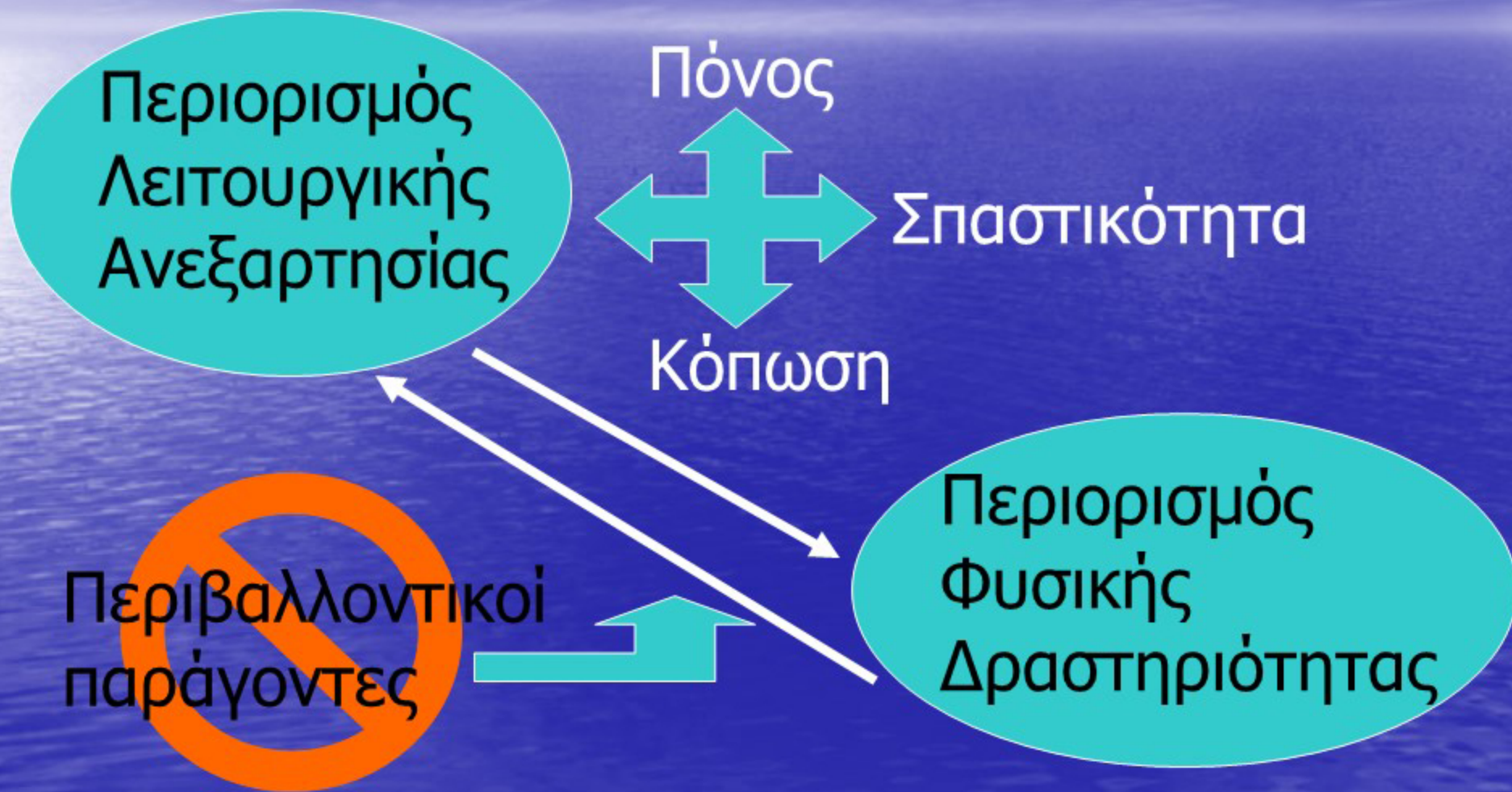

- Ρήγματα στον κορμό της κινητικής διαδικασίας

ΦΑΥΛΟΣ ΚΥΚΛΟΣ της Σ.Κ.Π. / M.S.

Αποτελέσματα της Νευρολογικής Βλάβης

Νευρολογική Βλάβη → Κινητικά Ελλείμματα

ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

ΜΕ ΣΥΝΕΤΠΕΙΕΣ :

- Μείωση Αερόβιας Ικανότητας
- Μείωση Μυϊκής Ισχύος - Αντοχής
- Μείωση Εύρους Κίνησης Αρθρώσεων
- Μείωση Χρόνου Αντίδρασης
- Διαταραχή Ισορροπίας
- Σοβαρός Περιορισμός **ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗΣ ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑΣ**

ΣΥΝΟΔΑ προβλήματα **εξ αιτίας της ΓΗΡΑΝΣΗΣ** **που επηρεάζουν την κινητικότητα**

- **Αρθροπάθεια Γονάτων – Ισχίων**
- **Μειωμένη ελαστικότητα των ιστών - Συγκάμψεις**
- **Οστεοπόρωση**
- **Αυξημένη Συχνότητα Πτώσεων**
- **Αγγειακό Εγκεφαλικό Επεισόδιο**
- **Περιφερική Αγγειοπάθεια**
- **Σπονδυλική Στένωση**

ΣΚΛΗΡΥΝΣΗ ΚΑΤΑ ΠΛΑΚΑΣ - Σ.Κ.Π. *MULTIPLE SCLEROSIS - M.S.*

- Η νευρο-φυσιολογική και η φαρμακολογική έρευνα στοχεύουν στην αναζήτηση και αντιμετώπιση της ΑΙΤΙΟ-ΠΑΘΟΓΕΝΕΙΑΣ της ΝΟΣΟΥ
- Η ιατρική αποκατάσταση αντιμετωπίζοντας τις συνέπειες των νευρολογικών ελλειμμάτων & μειώνοντας την επίδραση των επιπλοκών στοχεύει στον περιορισμό της ΑΝΑΠΗΡΙΑΣ

Σχεδιάζοντας Πρόγραμμα Αποκατάστασης

ΙΑΤΡΟΣ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ

Ο ιατρός Φ.Ι.Απ. είναι ο ειδικός που έχει ως ρόλο το **συντονισμό** και την **εξασφάλιση της εφαρμογής** όλων των μέτρων για την πρόληψη και την ελαχιστοποίηση των αναπόφευκτων λειτουργικών, φυσικών, ψυχολογικών, κοινωνικών και οικονομικών συνεπειών των ελλειμμάτων και των ανικανοτήτων.

*Ορισμός της Φ.Ι.Απ. από την Ευρωπαϊκή Ένωση
Physical & Rehabilitation Medicine (P.R.M.)*

Σχεδιάζοντας Πρόγραμμα Αποκατάστασης

ΣΤΟΧΟΙ

- ☞ είναι η ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ:
  - των Λειτουργικών Ικανοτήτων
  - της Λειτουργικής Ανεξαρτησίας
  - της Αυτοεκτίμησης
- ☞ είναι η ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΣΗ της ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ

☞ J.H. RIMMER, 2002

☞ M. TRAN, et all, 2003

☞ L. LECHOWSKI, et all, 2003

Σχεδιάζοντας Πρόγραμμα Αποκατάστασης

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ είναι η **ΕΚΤΙΜΗΣΗ**

- Ελλειμμάτων
- Συνοδών προβλημάτων
  - Καρδιαγγειακής Λειτουργίας
  - Αναπνευστικής Επάρκειας
  - Ορίων Φόρτισης των Αρθρώσεων
  - Ανάγκη προστασίας από μυϊκό κάματο

η **ΕΝΕΡΓΟΠΟΙΗΣΗ** και ο **ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ**
της Ομάδας Αποκατάστασης

ΟΜΑΔΑ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ

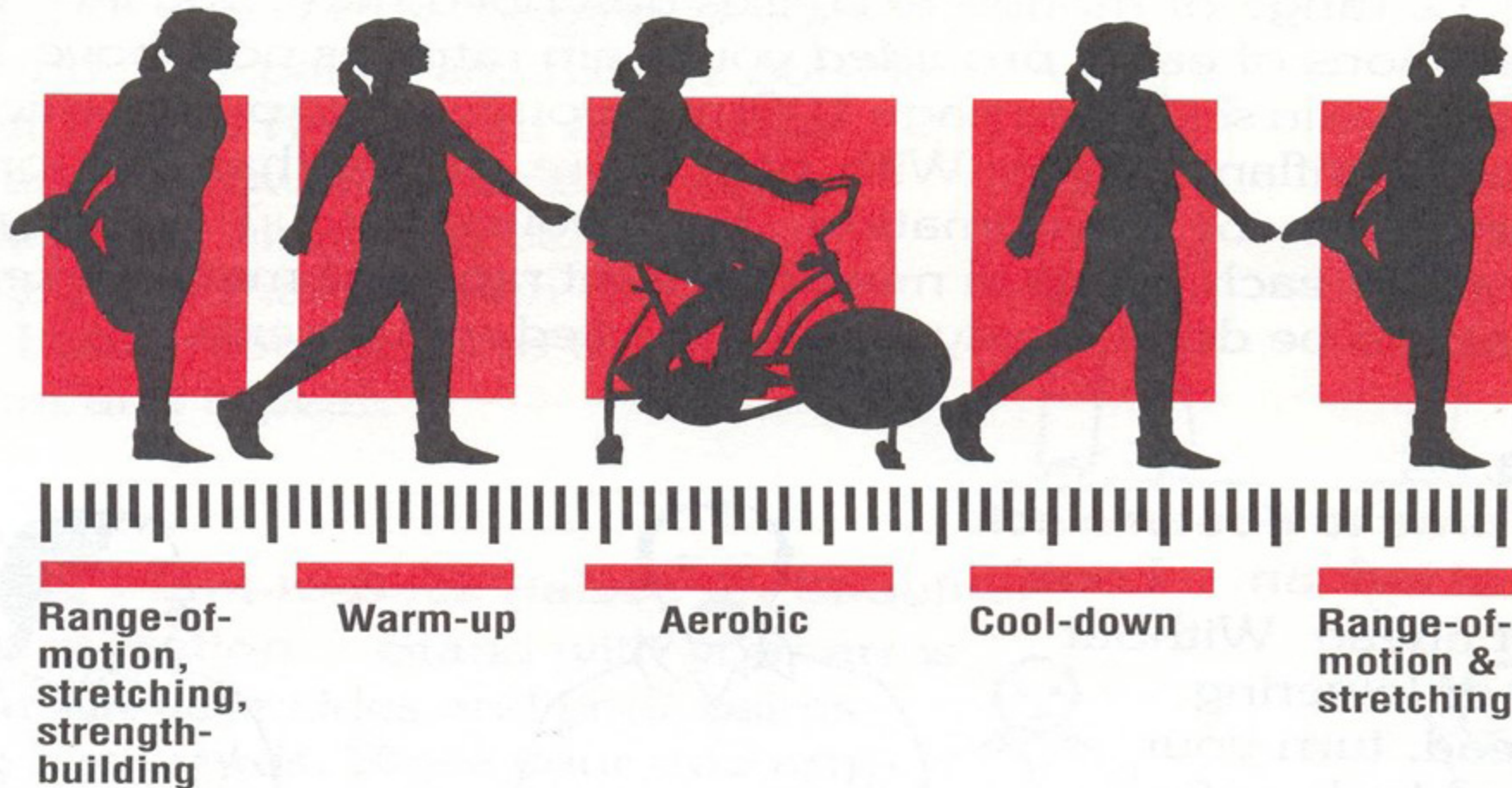
M.S.- Πρόγραμμα Αποκατάστασης

ΔΙΑΤΑΡΑΧΗ	ΣΗΜΕΙΑ	ΕΚΤΙΜΗΣΗ	ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ
➤ κινητική	αντίστοιχο έλλειμμα	• Test Μυϊκής Ισχύος	✓ Συμπτωματική Φαρμακευτική Αγωγή
➤ αισθη/ακή		• Οπτικά Πεδία	
➤ ουρολογική		• Ουροδ/κός ελεγχος	✓ Πρόγραμμα Φυσικής Κατάστασης

✓ Το πρόγραμμα είναι **ΑΥΣΤΗΡΑ ΕΞΑΤΟΜΙΚΕΥΜΕΝΟ**

Κανένα άτομο με Σ.Κ.Π. δεν είναι ίδιο με ένα άλλο

Πρόγραμμα Κινητικής Αποκατάστασης

- **Νευρολογική επανεκπαίδευση πρότυπου κίνησης**
- **Σεβασμός στο ΟΡΙΟ ΚΟΠΩΣΗΣ**

Οφέλη από τη ΦΥΣΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ

- Βελτίωση ΧΡΟΝΟΥ ΑΝΤΙΔΡΑΣΗΣ
- Προαγωγή ΑΝΩΤΕΡΩΝ ΝΟΗΤΙΚΩΝ Λειτουργιών
- Βελτίωση της ΑΥΤΟΕΚΤΙΜΗΣΗΣ
- Έλεγχος STRESS - Αντιμετώπιση ΚΑΤΑΘΛΙΨΗΣ
- Προαγωγή ΨΥΧΙΚΗΣ ΕΥΕΞΙΑΣ
- Ανάπτυξη ΓΝΩΣΙΑΚΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΩΝ
- Εξισορρόπηση ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΩΝ

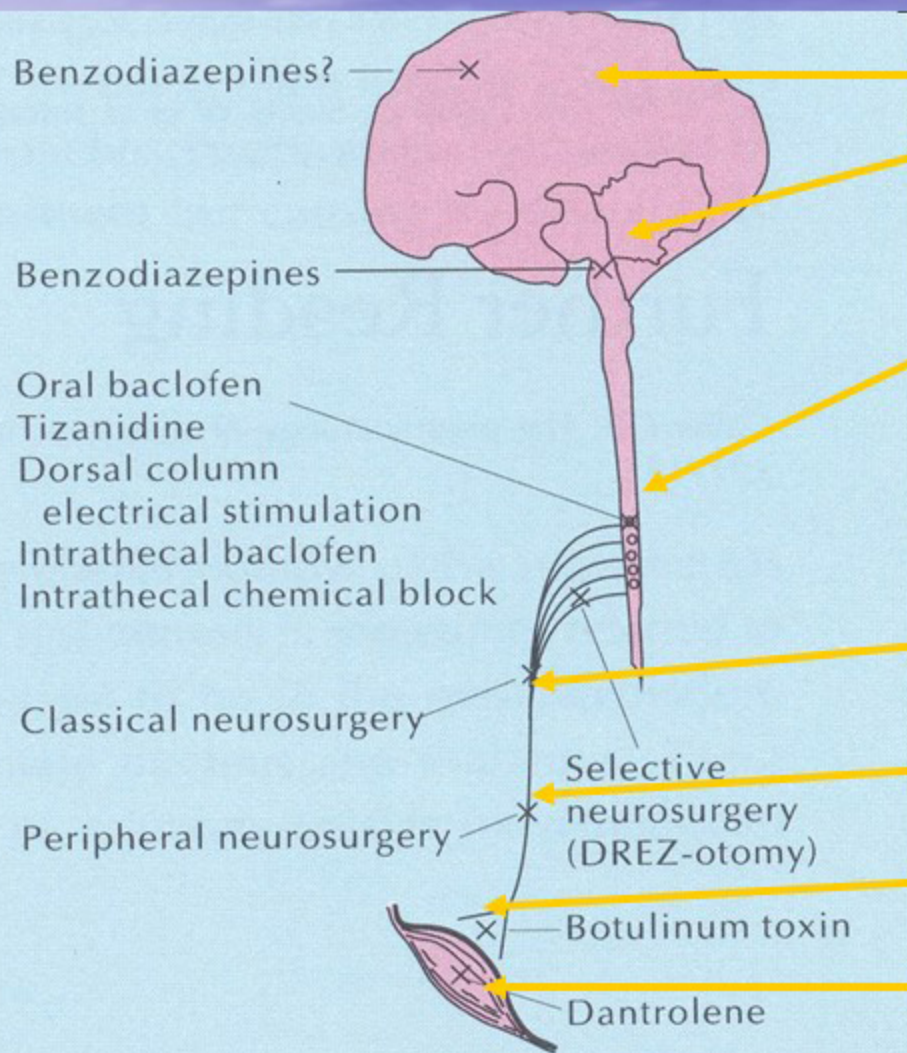
☞ *G. GRIMBY, et all., 1992*

☞ *E. W. MARTINSEN, 1990*

☞ *Mc AULEY, RUDOLPH, 1995*

M.S.- Πρόγραμμα Αποκατάστασης

Αντιμετώπιση της ΣΠΑΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

Βενζοδιαζεπίνες

- **Αντλία Χημικών block**
- **Αντλία Baclofen**
- **Ηλεκτρικός Ερεθισμός**

Εκλεκτική ριζεκτομή

Περιφερική νευρεκτομή

■ **Αλλαντική τοξίνη**

■ **Ντανρτολαίνη**

M.S.- Πρόγραμμα Αποκατάστασης

Αντιμετώπιση της ΣΠΑΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

- **Σωστές ΘΕΣΕΙΣ**
- **Αποφυγή ΕΡΕΘΙΣΤΙΚΩΝ ΠΑΡΑΓΟΝΤΩΝ**
- **ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ**
  - **Φυσικά Μέσα**
  - **Τεχνικές Επανεκπαίδευσης - Αναχαίτισης**
  - **Νάρθηκες**
  - **H.M.G.-Biofeedback**

M.S.- Πρόγραμμα Αποκατάστασης

ΔΙΑΤΑΡΑΧΗ	ΣΗΜΕΙΑ	ΕΚΤΙΜΗΣΗ	ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ
<ul style="list-style-type: none"> ➤ περιορισμοί μετακίνησης ➤ λειτουργικοί περιορισμοί άνω άκρου ➤ περιορισμοί ελέγχου σφιγκτήρων	αντί/χες ανικανότητες	<ul style="list-style-type: none"> • E.D.S.S. > 4 • F.I.M. • Ουροδ/κός έλεγχος	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Λειτουργική Επανεκπαίδευση ✓ Λειτουργική Επανεκπαίδευση ✓ Πρόγραμμα Φυσικής Κατάστασης ✓ Επανεκπαίδευση κύστης / ορθού

✓ Το πρόγραμμα είναι **ΑΥΣΤΗΡΑ ΕΞΑΤΟΜΙΚΕΥΜΕΝΟ**

Κανένα άτομο με Σ.Κ.Π. δεν είναι ίδιο με ένα άλλο

Παρεμβάσεις στο σχεδιασμό Προγράμματος Αποκατάστασης

ΕΡΓΟΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ

- ✓ Οργάνωση περιβάλλοντος (πρόληψη, διευκόλυνση)
- ✓ Δραστηριότητες καθημερινής ζωής
- ✓ Εκπαίδευση των φροντιστών

ΛΟΓΟΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ

- ✓ Αντιμέτωπιση διαταραχών λόγου – επικοινωνίας
- ✓ Αντιμέτωπιση διαταραχών κατάποσης
- ✓ Εκπαίδευση των φροντιστών

Παρεμβάσεις στο σχεδιασμό Προγράμματος Αποκατάστασης

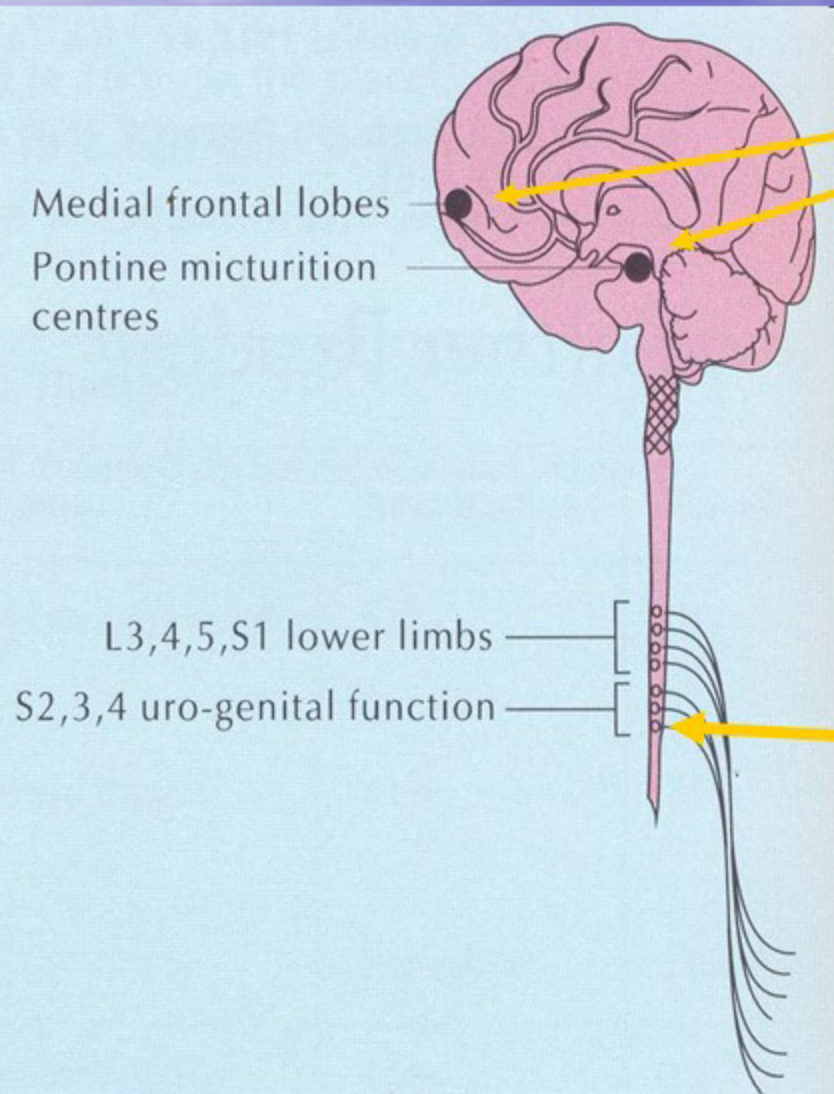
ΒΟΗΘΗΜΑΤΑ

- ☞ **ΝΑΙ** στην τεχνολογική εξέλιξη
- ☞ **ΌΧΙ** στην άρνηση - παραίτηση
- ☞ **ΌΧΙ** σε βοηθήματα που καταλήγουν άχρηστα (στη ντουλάπα) ή αλλάζουν χρήση (μετατρέπονται σε κρεμάστρα, κ.α.)
- ☞ Διατήρηση της όρθιας στάσης / ασφαλούς βάδισης όσο περισσότερο γίνεται
- ☞ Από την «επικίνδυνη» βάδιση προτιμότερη η μετακίνηση με αναπηρικό αμαξίδιο

M.S.- Πρόγραμμα Αποκατάστασης

Αντιμετώπιση ΟΡΘΟΚΥΣΤΙΚΩΝ ΔΙΑΤΑΡΑΧΩΝ

ΑΝΩΤΕΡΑ ΚΕΝΤΡΑ

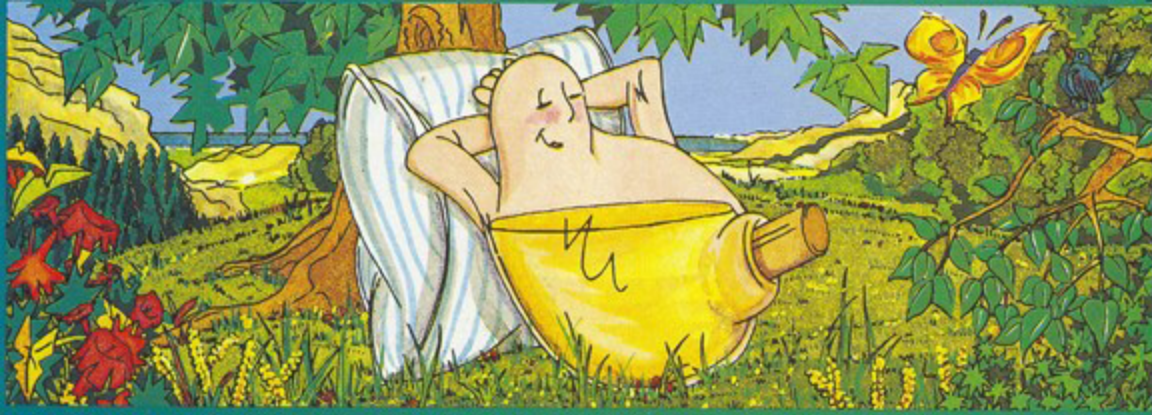
**ΕΛΕΓΧΟΣ
ΟΡΘΟΚΥΣΤΙΚΗΣ &
ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗΣ
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ**

ΙΕΡΑ ΚΕΝΤΡΑ : 12, 13, 14

M.S.- Πρόγραμμα Αποκατάστασης

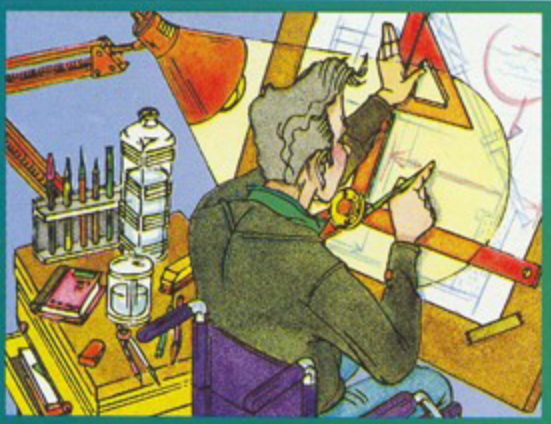
Αντιμετώπιση ΟΡΘΟΚΥΣΤΙΚΩΝ ΔΙΑΤΑΡΑΧΩΝ

- Ουροδυναμικός έλεγχος
- Τακτικός έλεγχος και παρακολούθηση ουροποιητικού συστήματος και νεφρικής λειτουργίας
- Φαρμακευτική αγωγή
- Διαλείποντες αυτοκαθητηριασμοί
- Οδηγίες για τη «ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΚΥΣΤΗΣ»
- Οδηγίες για τη «ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΟΡΘΟΥ»

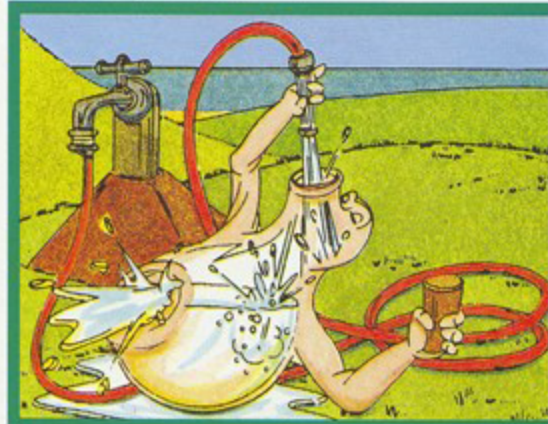
Ma vessie et ses copains mes reins :

Η κύστη μου κι οι νεφροί μου, τὰ νεφρά μου :

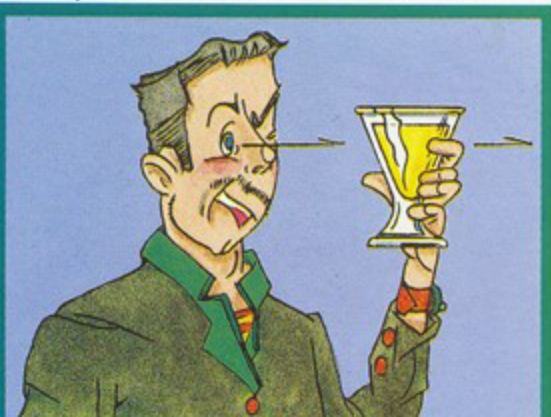
pour eux, il faut boire ;

γι' αυτοὺς, πρέπει νὰ πίνω

boire et éliminer.

νὰ πίνω κι νὰ ἀδειάζω

ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΚΥΣΤΗΣ

Menus équilibrés,
ισορροπημένα γεύματα

ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΟΡΘΟΥ

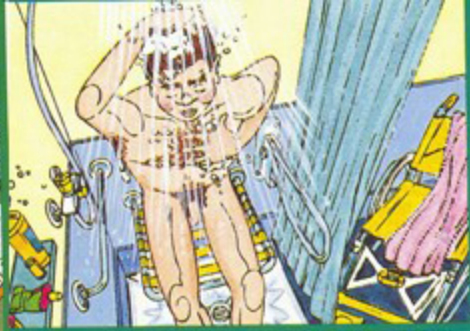
Παρεμβάσεις στο σχεδιασμό Προγράμματος Αποκατάστασης

ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ

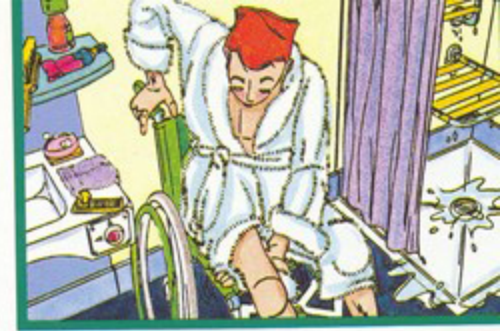
- ✓ Φροντίδα προσωπικής υγιεινής
- ✓ Επίβλεψη διατροφής, λήψης φαρμακευτικής αγωγής
- ✓ Πρόληψη κατακλίσεων
- ✓ Συνθήκες ασφάλειας
- ✓ Εκπαίδευση - Υποστήριξη των φροντιστών

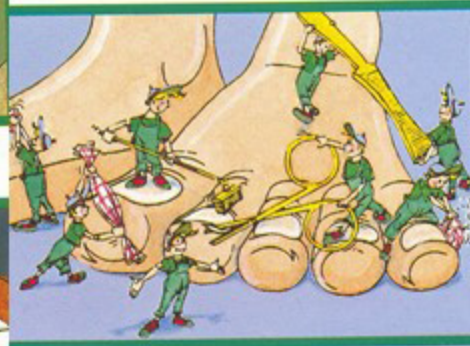
Coup d'œil matin et soir, espoir.

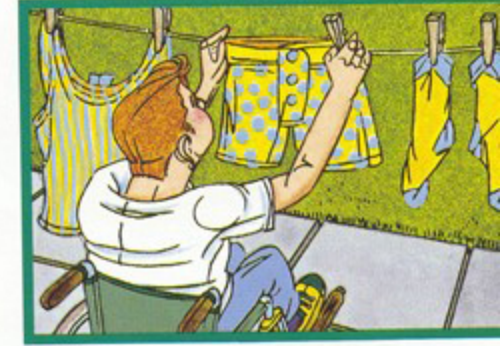
Avec entrain
Φροντιζοντας

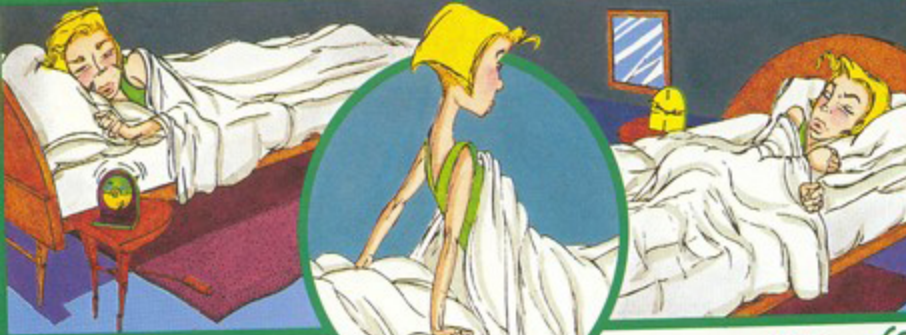
et minutie
εχολαβτιυα

jusqu'au bout des pieds.
αν'τη μορφη ως τα ρυχια

Au large,
Με φαρδια

DRING

- Φροντίδα προσωπικής υγιεινής
- Πρόληψη κατακλίσεων

M.S.- Πρόγραμμα Αποκατάστασης

Αντιμετώπιση ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΩΝ ΔΙΑΤΑΡΑΧΩΝ

- Έλεγχος
- Φαρμακευτική αγωγή
- Βοηθήματα
- Οδηγίες – Επανεκπαίδευση - Υποστήριξη

Παρεμβάσεις στο σχεδιασμό Προγράμματος Αποκατάστασης

ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΗ

- ✓ Ενεργοποίηση αμυντικών μηχανισμών (π.χ. χιούμορ)
- ✓ Ενθάρρυνση της συμμετοχής – Ενίσχυση αυτοεκτίμησης
- ✓ Εκπαίδευση - Υποστήριξη των φροντιστών

ΨΥΧΙΑΤΡΙΚΗ

- ✓ Φαρμακευτική αγωγή
- ✓ Εκπαίδευση - Υποστήριξη των φροντιστών

Η Ψ-παρέμβαση πρέπει να ξεκινάει από την πρώτη στιγμή της διάγνωσης και συνεχίζεται ...

M.S.- Πρόγραμμα Αποκατάστασης

ΔΙΑΤΑΡΑΧΗ	ΣΗΜΕΙΑ	ΕΚΤΙΜΗΣΗ	ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ
➤ κινήτική	Προβλήματα στο ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ :	• οικογενειακή ρήξη	✓ Ιατρο – Κοινωνική Επανάταξη
➤ αισθητική	▪ Μητρικό	• απώλεια εργασίας	✓ Ομάδες Αλληλοβοήθειας
➤ ούρολογική	▪ Οικογενειακό	• αντίληψη υγείας	
	▪ Επαγγελματικό	• ποιότητα ζωής	
	▪ Κοινωνικών σχέσεων		
	ΑΝΑΠΗΡΙΑ		

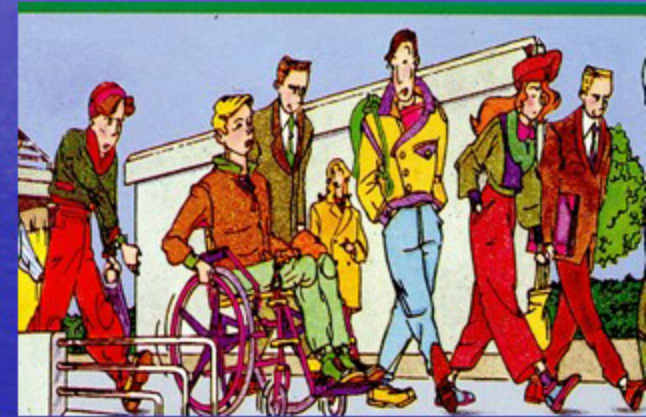
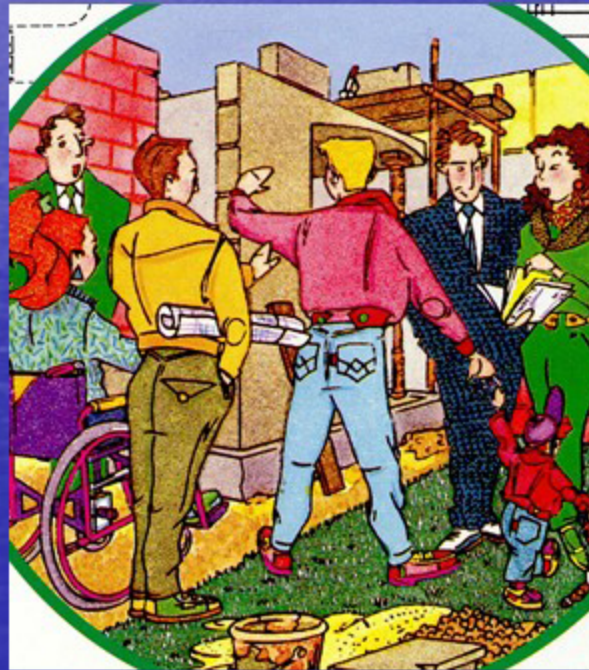
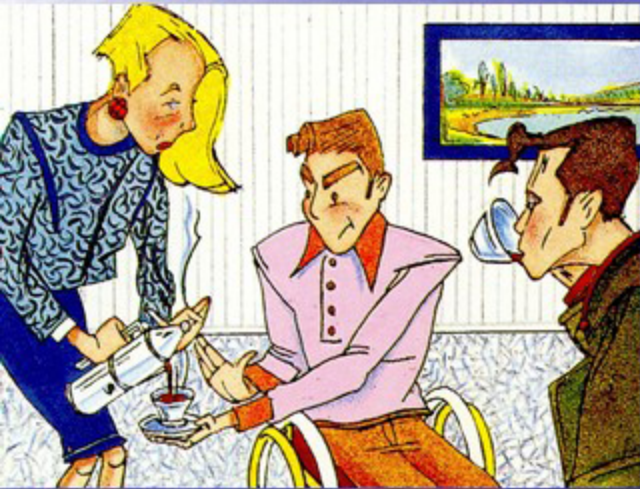
✓ Το πρόγραμμα είναι **ΕΞΑΤΟΜΙΚΕΥΜΕΝΟ**

ΟΛΟΙ έχουν δικαίωμα για **ΙΣΕΣ ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ**

Παρεμβάσεις στο σχεδιασμό Προγράμματος Αποκατάστασης

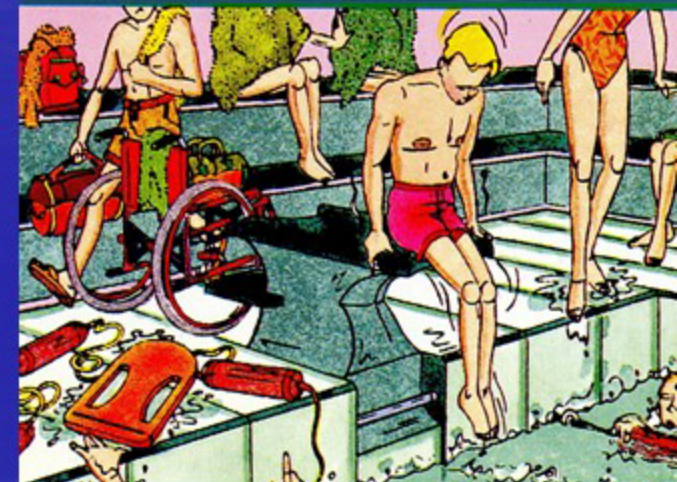
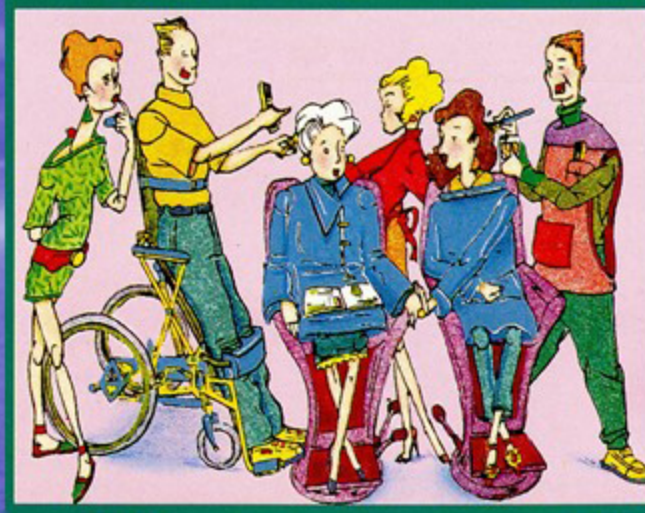
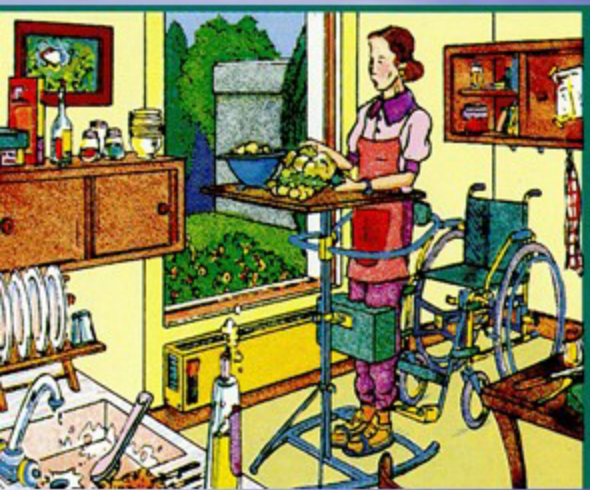
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ

- ✓ Εκπαίδευση - Υποστήριξη των φροντιστών
- ✓ Community - based Rehabilitation

Το ρόλο του / της κοινωνικού λειτουργού συχνά τον «χρεώνεται» ο νοσηλευτής / η νοσηλεύτρια

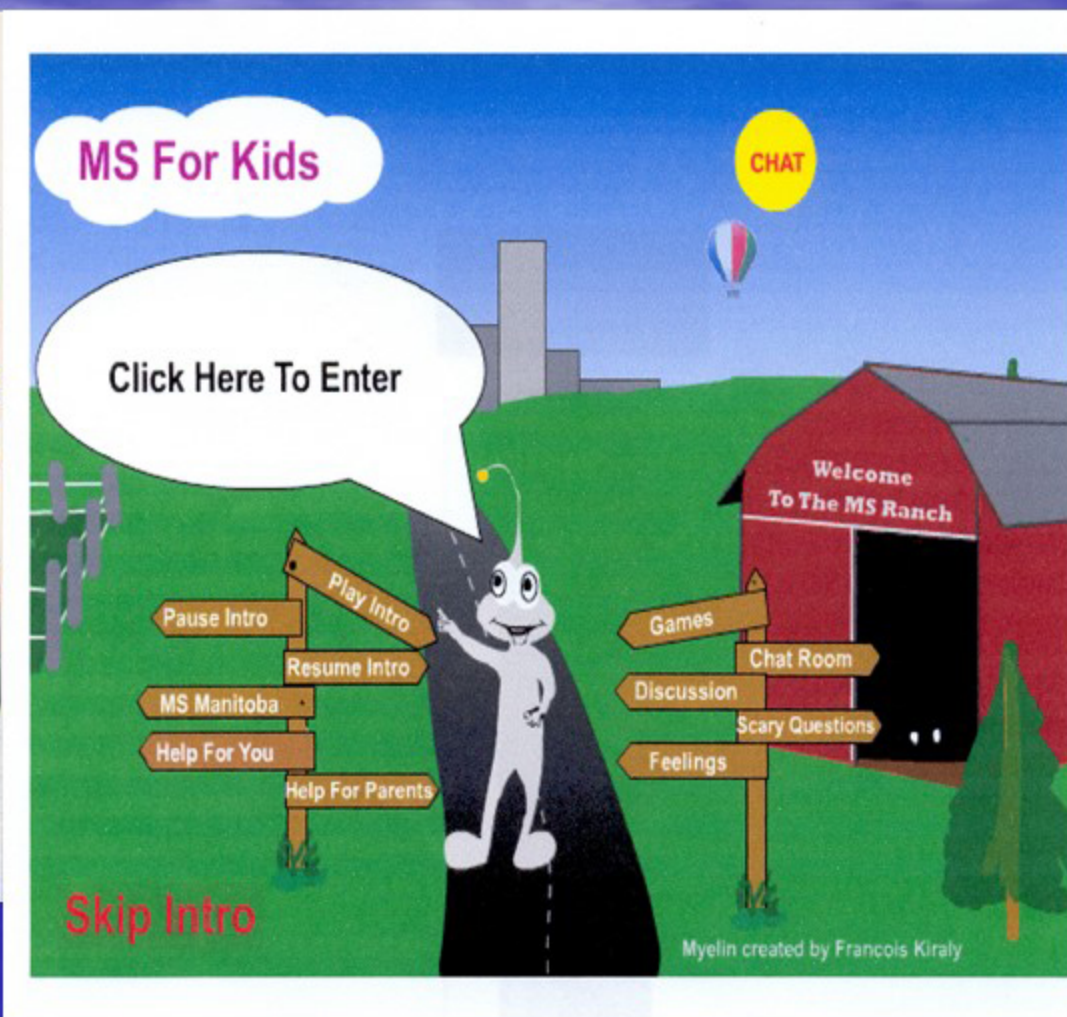
M.S.- Πρόγραμμα Αποκατάστασης

✓ Κοινωνική Επανάσταση

οικογενειακή – επαγγελματική – ελεύθερος χρόνος

M.S.- Πρόγραμμα Αποκατάστασης

✓ Εκπαίδευση

Δεν ξεχνάμε τα παιδιά και τους εφήβους

Groupe belge d'étude de la Sclérose en plaques

Comptes-rendus les examens et les études menées dans le c
www.charcot-stichting.org

International MS Organization Melsbroek

A.S.B.L. ayant pour objectif la défense des intérêts des pers:
Centre national de la SEP à Melsbroek.
www.imso.be

Multiple Sclerosis International Federation

Objectif: échange d'informations à grande échelle.
www.msif.org

Ligues belges de la SEP

Ligue nationale de la SEP et Ligues de la SEP des communau
www.ms-sep.be

Ligue de la Sclérose en plaques des Pays-Bas

www.msweb.nl

Ligue de la Sclérose en plaques des Pays-Bas (Kidsweb)

www.mskidsweb.nl

National Multiple Sclerosis Society

Ligue nationale de la SEP des Etats-Unis.
www.nmss.org

Rehabilitation in Multiple Sclerosis

Réseau de centres de la SEP en Europe: réadaptation et la S
www.rims.be

Projet Interreg III : Programmes de réinsertion neurologique

Plus de chances au travail pour les personnes atteintes d'aff
www.cpc.be/interreg/

Association des détenteurs d'un budget "Vie Indépendante"

Conseils concernant le budget d'assistance personnelle
www.bo-online.be

✓ **συνεχής**
Ενημέρωση

✓ **συνεχιζόμενη**
Εκπαίδευση

✓ **αλληλο-υποστήριξη**

✓ **Ομάδες**
Αλληλοβοήθειας

Σύλλογος
Ατόμων με
Σκλήρυνση
κατά Πλάκας

**ευχαριστώ για την
προσοχή σας**

**στη διάθεση σας για
δημιουργικό
διάλογο**

 Auguste RODIN, 1881